

Lucie ZEDNÍKOVÁ, *Žena v české karikatuře (2. polovina 19. století-1914)*. Diplomová práce Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2007, 113 stran + 88 obrazových příloh.

Posudek oponentky

Předkládaná diplomová práce se zamýšlí nad českou karikaturou přelomu 19. a 20. století jako nad ikonografickým pramenem významné výpovědní hodnoty pro genderové studium. Její obsah tvoří tři výkladové okruhy: první - „Stručný přehled sociální role žen“ sleduje cestu k ženské emancipaci; druhý - vypořádání se s pojmem karikatura a zhodnocení její funkce jako historického pramene – poněkud tápe a rozměňuje se slovníkovými definicemi. Kontrast, jenž je zde kladen na první místo, je teprve důsledkem typizace a hyperbolizace specifického. V obou jmenovaných částech je snad až příliš velká pozornost věnována „historickým exkurzům“, které hlavní téma práce nijak významně neposouvají (kupř. exkurs biblický).

Třetí část nazvaná „Žena viděná perem kreslířů“ tvoří těžiště práce. Strukturovaný text reflektuje všechny možnosti „výkladu ženy“ karikaturou nabízené. Škoda, že diplomantka rozloučila obě složky karikatury a pracuje zde pouze s texty, zatímco za vlastní karikaturou odkazuje v poznámce do příloh. Ve většině případů tak vzniká dojem, že pracuje s anekdotou (a mnohdy tomu také tak je, protože hranice mezi karikaturou a kresleným vtípem není vždy jasná).

V závěrečné rekapitulaci jsou zvaženy klady i zápory karikatury jako pramene pro poznání „ženské problematiky“, ne všechny závěry jsou formulovány jednoznačně (Co se míní „kvalitně pojatou satirickou kresbou“? Z karikatury nelze „vyčíst i psychické projevy“? Co znamenají „roztodivné pocity“ mužů tváří v tvář ženskému přiblížování se „k světu maskulinity“? – Nejasností na stranách 107-108 je víc.)

K výhradám v jinak seriózně zpracovaném celku patří rozmlžená spodní hranice vytčeného období - ani úvod, ba ani první kapitola nevysvětluje, zda autorka „2. polovinu 19. století“ odvíjí od proměny společenské reflexe ženy, existence humoristických časopisů, rozvoje karikatury etc. Teprve první kapitola čtvrté části (s. 47) naznačuje, že autorka vychází z období „40 – 60. let“ 19. století, což opět není nejpřesnější. Pokud jde o proklamovanou badatelskou netknutost tohoto tématu, připomeňme kupř. práci Václava Fronka (alespoň *Takové hezké holky...*, *ĎaS* 11/2005 - zde další literatura), s jehož jménem se

diplomantka setkala v citované edici Chrobák-Winter *V okovech smíchu...*, k němuž se však už dále (ani v seznamu literatury) nevrací.

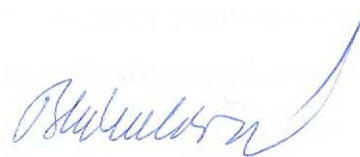
Příložený seznam pramenů a literatury by zasloužil revizi v zařazení řady titulů, zejména „Publikované prameny“ představují pozoruhodnou směs (Mill mezi Lužickou a Památkem českých učitelek!!!!) V literatuře Bible, Dekameron... atd. atd. To, co diplomantka nazývá Osnovou, bývá zvykem nazývat Obsah.

Pravopisné a stylistické prohřešky se v práci nevyskytují, spíš drobné neznalosti („bizardní“, Gustav Jaroš „zvaný“ Gamma atp.). Přílohy jsou dobře vybrány a práci vhodně doplňují.

Závěrem lze říci, že diplomantka prokázala znalost zásad historikovy práce a ve zvoleném tématu přinesla určitou míru nového poznání. Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm

velmi dobře

V Č. Budějovicích 21. 5. 2007

doc. Dagmar Blümlová, CSc.